
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

PRÓFÉTÁK 6 JÓNÁS

2018. FEBRUÁR 25.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: Lukács 11,29-32

Imádkozunk. Magasztalunk és dicsőítünk, mennyei Atyánk, hogy láthatjuk a Jónás jelét, a mi Krisztusunkat, aki földnek gyomrába tétetett és harmadnapon feltámadott. És magasztalunk, hogy Szentleked által most is arra hívsz, hogy Krisztusunkhoz térjünk, Őt hallgassuk, kegyelme erejéből táplálkozunk, bűntől szabaduljunk, és úgy ékeskedjünk, mint a hegyen épített város. Köszönjük sok-sok áldásodat, melyekkel szeretetedet bepecsételted életünkbe. Köszönjük a szabadulásokat, vigasztalásokat, gyógyulásokat, erőket. Köszönjük azt is, hogy sokszor megintettél, így bűnöktől szabadítottál, rossztól óvtál. Ezért most is alázattal jövünk Hozzád, megvallván lázadásunkat, szívünk keménységét s kérünk, mennyei Atyánk, oldozz fel vétkeink alól, tisztogass meg, hogy méltók legyünk elhívásodhoz. Állíts bennünket Igéd fényébe, hogy e világosságban lássuk a világosságot, hogy megízlelhessük az eljövendő világ erőit, hogy Krisztusunkat látván, Hozzá térhessünk, neki mindent átadhassunk, s benne boldog emberekké lehessünk. Őérette kérünk, hallgass meg bennünket. Ámen

Textus: Amikor Isten látta, amit tettek, és hogy mindenki megtért a maga gonosz útjáról, megbánta Isten, hogy pusztulásba akarta dönteni őket, és nem tette meg. Ez azonban nagyon rosszul esett Jónásnak, és megharagudott. Így imádkozott az Úrhoz: Ó, Uram! Gondoltam én ezt már akkor, amikor még otthon voltam! Azért akartam először Tarsisba menekülni, mert tudtam, hogy te kegyelmes és irgalmas Isten vagy, türelmed hosszú, szereteted nagy, és visszavonhatod még a veszedelmet. Most azért, Uram, vedd el az életemet, mert jobb nekem meghalnom, mint élnem! Az Úr azonban ezt kérdezte: Igazad van-e, hogy haragszol?! Azután kiment Jónás a városból, letelepedett a várostól keletre, készített ott magának egy kunyhót, és odaült az árnyékába, hogy lássa, mi történik majd a várossal. Az Úristen pedig úgy rendelte, hogy nőjön ott egy bokor; az felfutott Jónás fölé, és árnyékot tartott a feje fölött, hogy megvédje a rosszuléttól. Jónás

nagyon örült a bokornak. Isten azonban úgy rendelte, hogy másnap, amint hajnalodni kezdett, megrágja egy féreg a bokrot, és az elszáradjon. Amikor kisütött a nap, Isten úgy rendelte, hogy tikkasztó keleti szél támadjon. Jónás napszúrást kapott, ájuldozott, a halált kívánta magának, és azt mondta: Jobb nekem meghalnom, mint élnem! Akkor Isten ezt kérdezte Jónástól: Igazad van-e, amikor haragszol e miatt a bokor miatt? Ő így felelt: Igazam van! Haragszom mindhalálig! Az Úr ezt mondta: Te szánod ezt a bokrot, amelyért nem fáradtál, és amelyet nem te neveltél, amely egyik éjjel felnőtt, másik éjjelre pedig elpusztult. Én pedig ne szánjam meg Ninivét, a nagy várost, amelyben több mint tizenkétszer tízezer ember van, akik nem tudnak különbséget tenni a jobb és a bal kezük között? És ott az a sok állat is! (Jónás könyve 3,10-4,11)

Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképpen szólott hajdan az atyáknak a próféták által, ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által. (Zsid 1,1)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Jónás a kedvencünk. Legalábbis, egyik kedvenc prófétánk. De vajon miért, tudjuk-e, hogy miért a kedvencünk? Körülbelül 25-30 választ írtam össze erre a kérdésre, ezekből csak néhányat sorolok: remélem, kiderül, hogy nemcsak az én felvetéseim. Kedvencünk Jónás, mert a könyve annyi baj ellenére is, happy enddel ér véget. Kedvencünk, mert ő példázza, hogy hiába menekül az ember a jó szolgálat elől, végül is nem menekülhet, és ez nem baj. (Ez amúgy is jófajta kálvinista meggyőződés: úgysem menekülhetsz!) Kedvencünk Jónás, mert mint egy gyermek, úgy alszik, a viharban (micsoda belső kiegyensúlyozottság ez!), jöhet a vihar, jöhet a baj, Jónás alszik a hajó mélyén. Valljuk be, ez titkon tetszik nekünk! Vagy éppen megfordítva: kedvencünk Jónás, mert Isten nem engedi, hogy – régi latin kifejezéssel szólva – privatus legyen. Ez inkább mai szemlélet, mi keresztyének szeretnénk félrehúzódni közügyek elől, a keresztyénség a belső dolgokról szól, mondogatjuk, a hit a privát szférába tartozik, – nos, itt a Jónás mozdulata, húzódná félre a privát szférába. Kedvencünk Jónás, mert túléli a vihart. Nemrégiben jelent meg egy nagy vastag könyv, voltaképpen Jónásról szól, de úgy mutatja be, mint a túlélés arche-típusát. Jónás a túlélés őstípusa: túléli a vihart, túléli, hogy bedobják a tengerbe, túléli, hogy elnyeli a nagy hal, túléli Ninivét, túléli a napszúrást! Jónás mindent túlél, még a saját akarátát, öngyilkossági készítéseit is túléli. A hajón hajlandó önmagát is feláldozni: dobjatok a tengerbe, mondj, mert tudom, hogy miattam küldte Isten a vihart. Aztán megtérnek a níniveiek, ez nem tetszik Jónásnak, megharagszik. Haragszol-e Jónás? - kérdezi tőle az Úr. Méltán, mindhalálig - feleli. Elszárad a feje fölött a tőklevel, napszúrást kap. Haragszol-e Jónás? - kérdezi tőle az Úr. Mindhalálig, felel, vedd el, Uram, az én lelkemet. Mintha, emlékszünk rá, Illés prófétát hallanánk, aki ott ül a barlangban, magára maradván a nagy kudarcban, s azt mondja: hát vedd el, Uram, az én lelkemet, nincs értelme élnem. Illés úgy érzi, hogy kudarcot vallott, Jónás viszont teljes sikert arat, az ő szavára megtértek. De, lám, milyen érdekes, az öngyilkosság ősi készítése, – kudarc vagy siker, ha valaki ki akar menni e világból, kimegy belőle.

Nos, Jónás a túlélő az őstípusa, aki mély készítetése ellenére itt marad közöttünk és velünk. Aztán szeretjük Jónást, ő a szép imádság embere. Ha elolvassuk Jónás imáját (amelyet Babits Mihály is olyan gyönyörűen megversel), máris mondjuk: igen, így kell imádkozni, ilyen alázattal, így a sötétségben, a halálban, az elveszésben odavinni magunkat Istenhez, Hozzá felsikoltani. Tanuljunk Jónástól imádkozni! És ha kell, belátva engedetlenségünket, bizzuk magunkat teljesen Istenre. Aztán azért is kedvelhetjük Jónást, mert látjuk, hogyan vezeti ki Isten őt a halálos haragból. A harag más, mint az elkeseredés, és erről majd fogok még szólni. Lám, milyen csodálatosan lecsillapítja Isten ezt a feldühödött embert, aki nem fellobban itt, haragja jól megfontolt, jól megrágott, jól megtervezett harag. Ismerjük mi ezt, ha nagyon haragudni akarunk, azt felépítjük. A haragnak is van stratégiája. Ezért mondja Pál apostol, hogy ám haragudjatok rám, de ne vétkezzetek, ne menjen le a nap a ti haragotokkal (Ef 5,26), hanem múljon el, ne aludj el a haragoddal, ne álmodj a haragoddal, ne enged le a tudatalattidba, hogy aztán a belső készítetéseid megszervezzék. Nos itt van előttünk Jónás, és milyen csodálatos az isteni pedagógia, ahogy kiveszi a haragot a szívéből - és ő enged neki. Vagy talán éppen azért a kedvencünk Jónás, mert Isten nem engedi, hogy kisajátítsa magának az isteni haragot. Ha ugyanis, mi nem haragudhatunk, akkor Isten haragjával haragszunk - «méltán!» Jónás a kedvencünk, mert Isten olyan szépen elpéldázza rajta a könyörületét. Tudtam, Uram, - kiáltozik Jónás - hogy nagy irgalmú vagy, könyörületes, bűn miatt is szomorkodó, tudtam már, amikor elküldtél, hogy így lesz ez!! Mi pedig ámulva azt mondjuk: igen! igen! Isten könyörületes! S milyen szépen megtanítja Isten Jónást is az Ő könyörületére.

Talán azért kedvencünk Jónás, mert spekulálhatunk róla. Hogyan is rendezte oda Isten a nagy halat? Hogy rendezte oda Isten a töklevelet? Hogyan rendezte oda Isten a férget? Hogyan rendezte oda a tikkasztó szelet és a napszúrást? Minden esetben, azt halljuk, mintha Isten apróra kiszámolta volna, hogy oda menjen a nagy hal, amikor Jónást a vízbe dobják, Isten úgy számolta ki, hogy akkor nőjön meg a töklevel, amikor Jónás kiült a domboldalra; úgy számolta ki, hogy aztán oda menjen a féreg, és úgy számolta ki, hogy kanyarodjon arra az a tikkasztó szél. Isten az egészet így szépen, apróra kiszámolta, forгатókönyv-szerűen. Hát ez tetszik nekünk! És nyilván tetszik Babits Mihály szép verse; mi magyarok ezt mindig a szívünkhöz szorítjuk, sok közmondásszerű sort tudunk belőle idézni. A gyerekek meg kedvelik Jónás, mert ismerik Pinokkió kalandjait Dzsepetto papával. Ők is bekerülnek egy nagy hal gyomrába. És tudjuk, hogy ez Jónás könyvének meseszerű újrajrása. Akik pedig olvasták Melville regényét, a Moby Dick-et, személyi drámaiságát is láthatják a történetnek. És lehetne sorolni kedves a végtelenségig, miért a kedvencünk Jónás. De leginkább talán azért kedveljük (és ezt nem rábeszélő jelleggel mondom, hanem meggyőződésből), azért kedveljük, mert Jónás Jézus Krisztus előképe. Ezt hallottuk a lekciónban, Megváltónk mondja: ez a gonosz és parázna nemzetség jelt kíván, és nem adatik jel neki, csak a Jónás próféta jele, mert miképpen Jónás három éjjel és három nap volt a cethal gyomrában, azonképpen az embernek Fia is három nap és három éjjel lesz a föld gyomrában. Ninivei férfiak ítéletkor együtt támadnak majd fel a nemzetséggel és kárhoztatják, mivelhogy ők

– tudniillik a niniveiek – megtértek Jónás prédikálására, és íme, nagyobb van itt Jónásnál. (Máté 12,39-41)

Nos, nézzük meg, kinél nagyobb Jézus Krisztus! Jónásról tudjuk, hogy szinte a kortársunk. Egyszer már idéztem a filozófus Karl Jaspers megjegyzését próféta, aki a Krisztus előtti 8. századot tengelykorszaknak nevezte. Bárhova nézünk e korszakban, bárhogy faggatjuk az emberi civilizációk történetét, azt látjuk, hogy sorra sarjadnak fel a nagy Isten-gondolatok, a nagy Isten-keresések; Távol-Keleten, Egyiptomban, Júdeában, Asszíriában, Babilóniában, a görögöknél – mindegyik ekkor indul meg a nagy Isten-keresés (mintha csak ma lenne ez). Jónásnak pályatársa volt Hóseás próféta, Jóél próféta és Ámos próféta is. Többé-kevésbé mindannyian II. Jeroboám király idején működtek. Az ország ekkor már félig-meddig Asszíriának a vazallusa. És ahogy ezt Hóseás, Jóél és Ámos könyveiből kiolvassuk, rettentő bűnök terhelik ez a kort. Igaz, többé-kevésbé béke van, mert a birodalom rendet tart. Igaz, gazdasági felvirágzás van, a vazallusok rendben fizetik az adót, működik a kereskedelem, ám, ahogyan Hóseás és Ámos jelzi, kiskirályok támadtak mindenfelé, akik basáskodtak, hatalmaskodtak, zsarnokskodtak, kiszipolyozták a népet; – és ahogy Ámos próféta mondja, elefántcsont palotákat építettek maguknak. Begyökerezett a társadalmi igazságtalanság, a szegények szegényebbek, a gazdagok gazdagabbak lettek. Mint a mai poszt-szovjet világban, nálunk. Az adatok azt mutatják, hogy a vagyoni különbségek, amelyek már a szocializmus végén kialakultak, nemhogy csökkentek volna, hanem kétszázszorosára nőttek. Aztán megjelentek a hamis kultuszok, sorra nyíltak a szentélyek. Nos, a próféták azt hirdették, hogy mindez az ország romlását hozza magával, baj lesz, ítélet következik.

Ám Jónásnak (aki egyébként Jeroboám király udvari tanácsadója is volt, mint kiderül a Királyok könyvéből (2Kir 14), Jónásnak most nem erre van dolga. Nem a saját népéhez van küldetése, neki Ninivébe kell elmennie, a nagyvárosba, az Asszír Birodalom majdani fővárosába, és ott kell Isten ítéletét meghirdetnie. Oda köti szolgálata. Ott van a sírja is. (Ninivéről, mely ma az iraki Moszul egyik elővárosa, ha nem másból, abból tudunk, hogy az Iszlám Állam nevezetű terrorszervezet – jó sok nyugati fegyverrel felfegyverkezve – kifosztotta és lerombolta Jónás próféta síremlékét is.) Három csodálkozni valót hoztam még ide erről a mi kedvenc prófétánkról.

1. Azt olvassuk Jónás történetében, hogy három napba tellett Jónásnak, amíg kiimádkozta magát a cet gyomrából. A 2. rész megrendítő, nagyon szép imádságára már utaltam. Ennyibe tellett az ő szabadulása. Azt olvassuk Ninivéről, hogy olyan nagy város volt, hogy három napi járóföld volt az egyik végétől a másikig elérni. Hogy ez meszeszerű túlzás-e vagy egyszerűen az elővárosokkal együtt így volt-e, nem tudom; de, mondjuk, ha valaki gyalog indul neki a Normafától a Ferihegyi Repülőtérig, nem fogja túlzásnak tartani a leírást. Ám azt olvassuk, hogy Jónásnak mindössze egy napjába telt Ninivét megtéríteni (Jónás 3,4). Neki három napig kellett Istennél imádkoznia a szabadulásért. Aztán bement Ninivébe, épp csak egy nap járóföldre, kihirdette, hogy még negyven nap és vége Ninivének, – és csak

csodálkozhatunk, hogy Ninive megtért. A niniveiek pedig hittek Istenben – ennyit közöl a könyv (Jónás 3,5) – és afféle népi mozgalomként indul bűnbánat, a böjt, a kegyelem-keresés. A királynak a tudomására jut a mozgalom, megretten ő maga is, és ha szabad ezt mondani, csatlakozik a megtérési mozgalomhoz! Nevezhetjük ezt 20. század nyelvén ébredési mozgalomnak is. Cinikusan mondhatnánk azt is, hogy a király jó politikus. Mondás szerint ugyanis, a jó politikus, ha nem tud valamit feltartóztatni, az élére áll! Így tartja a mondás.

De mi inkább csodálkozunk. Hogyan van az, hogy Ninivébe, egy istentelen, pogány városba jön egy zsidó próféta, aki elkezd az eget Istene nevében beszélni, és hisznek ennek az Istennek! Még a hajón mondja Jónás a hajósoknak, hogy az eget Istenét féli, aki a tengert és a szárazt teremtette (Jónás 1,9), Előle menekül. A niniveiek azonban nem menekülnek, hanem böjtöt tartanak, zsákruhába ülnek, port szórnak a fejükre, a bűnbánatnak a régi kellékeit mind bemutatják. Ninive megtér! Isten ezt látja, és, szép bibliai kifejezéssel, megbánja, amit Ninive ellen gondolt. Mindezen csak csodálkozhatunk. Óh, bár minden prófétának ilyen sikere lenne! Bár minden megtérésre hívó szó ilyen átütő erejű lenne! Óh, bár megértenénk és Istenhez térnénk, amikor Isten haragja felgyúlt már az emberek bűne ellen, nehogy ez a harag meg a bűn együtt veszedelmet hozzon! Bár ez a mi böjtünk – mert most böjtben vagyunk! – ezt az isteni engesztelést célozná, és nem azt, amivé tettük a 21. században a böjtöt – fogyókúra, fitnessz, méregtelenítés! Vagy, bár igazi méregtelenítés lenne a böjt, s minden bűnt, iszonyatot, minden gonoszt kiirtana magából az ember! Csak csodálkozhatunk. Szinte nincs is a Bibliában próféta, aki ilyen sikerrel hirdette volna Isten szavát. Nos, talán ezért is a kedvencünk Jónás, azért tesszük újra és újra magunk elé, ezért kívánjuk szinte azt, hogy jöjjenek a Jónások! De, halljuk csak Jézus szavát: Jónásnál nagyobb van itt!

2. Másodszer csodálkozni szoktunk azon, hogy Jónás kiszabadult a cet gyomrából. Hogyan, miképpen? A 19. században, amikor a természettudományos ismeretek meggyarapodtak, ez a csodálkozás egyre inkább kételkedésbe változott: nincs is ilyen hal! Persze, tudjuk, nem cethalnak kell az eredeti kifejezést fordítani, az egy téves fordítás, ami megrögződött. A Biblia csak annyit mond: egy nagy hal, egy nagy szörny elnyelte Jónást. De hát a 19. századtól egyre erősebb lett a kételkedés: nem igaz a Biblia, az csak mese, vagy tanmese, metaforikus költemény, hogy Jónást elnyelte egy hal! Aztán persze jöttek az ellenhangok, például az, hogy valahol a Falkland szigeteknél egy bálnavadász, névszerint James Bartley vízbe esett, eltűnt, a társai azt hitték beleveszett a tengerbe, aztán két nap múlva találtak egy elpusztult bálnát, és ott volt a gyomrában és élt! Mások szerint ezt, mai szóval, fake news volt, csak valami buzgó keresztyén apologeta költötte ki, hogy bizonyítsa, csak úgy volt a történet, ahogy olvassuk. De nem tudom, ezen kell-e nekünk igazán csodálkozni, kedves testvérek! S nem inkább azon-e, még egyszer mondom, hogy ott van a nagy csoda: Ninive megtér?! Az ugyanis, hogy itt, ezen a bolygón volna olyan szörny, amely elnyel egy embert, aztán három nap múlva kiköpi, és hogy ez hihető, vagy nem hihető, továbbá az, hogy egy ember túléli-e vagy sem, és hogy ez hihető, vagy nem hihető, nos ehhez képest ezerszer is hihetlenebbnek tűnik, hogy egy város, egy birodalmi város, egy Istent nem ismerő város

megtér! Ninive hisz - ez a hihetetlen! Ez a csoda! Ezt magyarázza meg valaki, erre gyűjtsünk érveket, hogyan lehetséges-e ez egyáltalán? És Jónásnál nagyobb van itt! Krisztus - a lehetetlen lehetőség!

3. És végül, még egy kérdést szeretnék idehozni: mi ez a féreg, akit az Úr odarendelt, hogy megszurja a tők szárát és az elszáradjon? Mi ez a féreg? A keresztyén bibliamagyarázó hagyományt folyton gyötri ez a kérdés. Azt olvassuk, utaltam rá, hogy Isten készített egy ütemtervet Jónás megleckéztetésére. Helyes és jó pedagógia ez. Mintha Isten tudná előre, hogy mik lesznek majd Jónás reakciói. Tehát Isten rendelt egy tőklevelet, aztán rendelt egy férget és rendelt szikkasztó, forró szelet – így olvassuk a Károliban. Rendelt - ez egy ritka szó, azt jelenti, hogy kiszámol valamit, kiszámolja valaminek az ütemét. Nos, sokféleképpen magyarázzuk, hogy mi ez a féreg, amit (akit) Isten kirendelt. Féreg, megszurta a tők szárát, az elszárad –, teljesen köznapi történet. Persze, ez a tőklevél nem azé a magyar töké, amit mi ismerünk. Emlékszem, gyerekkoromban, szép nyár eleji időben, mikor először hallottam a Jónás történetét, mindjárt kimentem a kertbe és nézegettem a veteményesben a tököt. És próbáltam bebújni alá, aztán mentem édesapámhoz méltatlankodva, hogy ne tessék haragudni, én se férek be a tőklevél alá, hogy fért volna be alá Jónás? No, kaptam egy kis simogatást édesapámtól... A héber szó inkább egy ricinusfát jelent, nagy levelei vannak, gyorsan növekszik. Meg van magyarázva. De mi ez a féreg? Luther – és most ellent kell mondjak egyik kedvenc reformátoromnak – a 22. zsoltár szava alapján úgy magyarázza, hogy az a féreg tulajdonképpen Krisztusnak az előképe. Azt olvassuk a 22. zsoltárban, abban a panaszénekekben, amit Jézus a kereszten énekelt («Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?»), a zsoltár 7. versében: «féreg vagyok és nem férfiú.» Luther úgy magyarázta, hogy Krisztus volt ez a féreg, aki megszurta a tőknek a gyökerét, és az elszáradt, – ekként száradt el a magukat kellett őszövétségiek, a régi zsidók felett a tőklevél (a védelem és oltalom) és megszurta őket a nap. Elég az önhittségből, hogy csak nekik jár a kegyelem, hogy ők az Isten népe! Jónás ócska nacionalista próféta volt, és csak azért ül ki oda, Ninive határába, hogy végig nézze, hogyan fog elpusztulni az ellenség városa, – micsoda öröm ez, dől Moszkva, dől Brüsszel, dől New York, dől minden nagyváros, csak Budapest marad fenn. Így verseli ezt az indulatot Babits a Jónás könyvében:

„Irtsd ki a korcs fajt s gonosz nemzedéket,
mert nem lesz addig igazság, se béke,
míg gögös Ninive lángja nem csap az égre.”

Mintha erről lenne itt szó! Aztán Krisztus megleckézteti azokat, akik így gondolkodnak. Így volna ez? Ha komolyan vesszük azt, hogy annak a kis féregnek a munkáján túl, annak az eredeti isteni pedagógiának a valóságán túl van itt egy tanítói – régi szóval: anagogikus – üzenete, amely fölnyit és fölemel minket az istenire, akkor más felé kell keresnünk a megoldást. Hadd fedjük meg Luthert, ezt itt rosszul magyarázta. Jónásnál azt olvassuk, hogy folytonos panaszt fogalmaz meg Isten ellen, Aki őt, a szent életút igazságtalanul sújtja. Jób panaszkodik a barátainak, és hangot ad felháborodásának.. Haragszik. Igen, Jób is haragszik az őt ért sérelem miatt. Egyik barátja, Bildád ezt mondja neki: ne panaszkodj! Ugyan miért

panaszkodsz, miért vádolod Istent?! A teremtó előtt a csillagok sem tökéletesek, ő fogyatkozást talál a ragyogó napkeltében is, angyalai sem tökéletesek Őelőtte, akkor mennyivel kevésbé a halandó, aki féreg (Jób 25,6). Ézsaiás próféta pedig így vigasztalja az övéit, a férgecske Izraelt, és a maroknyi Júdát (Ézs 41,14), amikor arról beszél, hogy rázúdul majd a babiloni birodalom Jeruzsálemre, megsemmisíti, eltapossa, fogságba viszi, - de, mondja Ézsaiás próféta: ez csak emberi dolog, és amit az ember véghezvisz, az úgy megsemmisül, ahogyan a moly megeszi a ruhát, vagy ahogy a féreg megemészti azt, ami elé kerül. Isten igazsága marad meg örökké! (Ézs 55,8) A féreg a múlandóságot, a kicsinységet jelenti, azt, ami nem számít, ami jelentéktelen, vagy ami a megsemmisülésbe visz bennünket. Ezért hát én inkább Jónásra magyarázom. Jónás a féreg!

Hogy is van a történet? Neki három nap és három éjjel kellett a cethal gyomrában esedeznie, bűnbánó imádságot tartania - és pedig úgy, ahogy az ember van a maga teljes valójában, minden mellébeszélés, füllentgetés nélkül – Isten előtt. (Bizony, tudunk ám az imádságban is füllenteni, nem is kicsiket!) Nos, Jónásnak ez három napba telik. Az viszont csak egy napjába telik, és egy szavába kerül, hogy Ninive megtérjen. Csakhogy ő nem ezzel a saját szándékkal ment oda, ha már oda kellett mennie. Isten megadott céllal küldte-kényszerítette, s ha már menni kellett, beleteszi Jónás a magát ebbe az isteni tervbe. (Ugye, ez is ismerős?) Ő volt az a féreg, aki megszúrta a ninivei tők gyökerét és várta, hogy elszárad, várta, hogy Ninivére tűz hullik, várta, hogy Ninive napszúrást kap, várta, hogy rossz dolga lesz Ninivének. Mert hirtelen jött védelem, ami odaterpeszkedett Ninive feje fölé, maga a birodalom, a hatalom, az emberi megszerkesztettség, a nagyváros, a civilizáció... – nahát, csak jön egy próféta, megszúrja a gyökerét, és oda van! Legyünk őszinték, ezért szoktuk mi szeretni a prófétákat! Ők a leleplezők, az igazmondók, akik eloszlatják az emberi illúziókat, akiknek a szava, az igazlítása kivisz bennünket abból kényelmességből, ahogy berendeztük magunknak a világot. Hát Jónás is próféta, nem!? Ő a féreg -, az illúzió-oszlató! És most Isten magán Jónáson példázza el, hogy mi lett volna, ha úgy lett volna, ahogy Jónás akarta, tudniillik, hogy miután kihirdette az ítéletet, miután megszúrta a féreg Ninive töklevelének a gyökerét, elszárad minden, és Jónásunk dörzsölheti a markát, sikeres volt a művelet...?

Ha így történt volna, és Jónás szerint így is kellett volna történnie, akkor most miért háborodik fel azon, hogy éppen ez esett meg azzal az egyszerű kis tökkel? Szándéka szerint (sőt, sajátos prófétai hivatás-értelmezése szerint) az ő szavának pontosan ugyanazt kellett volna elérnie Ninivén, mint amit az a féreg tett a tők gyökerével. Megszúrta a féreg a tők gyökerét. Ez itt egy terminus technicus az Ószövetségben, és így fordítjuk: a féreg megszúrta a tők gyökerét. De úgy is lehetne fordítani, hogy: megütötte. Ézsaiás prófétánál ezt olvassuk: «ezért gerjedt fel az Úr haragja népe ellen, felemelte rá kezét és megüti, hogy a hegyek megrendülnek, és holttestük szemétként fekszik az utcán, mindezekkel haragja el nem múlt és keze még felemelve van.» (Ézsaiás 5,25) Isten haragjáról már beszélünk. Jónásról is. Méltán haragszol hát, Jónás? - kérdezi az Úr. Jónás itt a végén már csak magáért haragszik, igen. De éppen itt értjük meg, hogy azért ment Ninivébe, hogy Isten haragját kihirdesse, hogy megüsse Ninivét Isten szavával, hogy megszúrja,

ahogyan a féreg megütötte, megrágtá a tök gyökerét és az elszáradt. De Isten megszánya Ninivét! Ha majd egyszer a sorozat végén odajutok, hogy összeszerkesztem ezeket az igehirdetéseket és egy címet adjak nekik, akkor ez lesz a címe: De! De Isten megszánya Ninivét. És most Jónáson példázza el ezt: Jónás, ha te sajnálsz a tököt, ha szánod ezt az egyszerű kis növényt, akkor én miért ne sajnáljak, miért ne sajnáljak, miért ne törődjek Ninivével? Ha neked gondod volt a tökkel, belekalkuláltad az életedbe, sőt éppen az árnyékot adó töklevel derített fel, ha te ezt szánod, és bele akarsz halni a veszteségbe és a dühbe, és mindezt számon kéred rajtam, akkor én miért ne sajnáljak, miért ne sajnáljak, Ninivét, miért ne törődjek vele? Lám, megtértek, megváltoztak, hozzám fordultak, elhagyták bűnös útjukat! Jónás története mintha abban az újszövetségi példázatban visszhangozna, amit Jézus a szőlőmunkásokról mond. Akik korán reggel kezdtek a munkát, és egész nap dolgoztak, és állták a nap hevét és hőségét, döbbenet látják, hogy akik az utolsó órában jöttek dolgozni, munka végeztén ugyanannyit kapnak, mint ők. Rögtön szakszervezetet alakítanak és tiltakoznak. És akkor azt mondja a gazda, mintegy Istent megszemélyesítve, avagy a te szemed – mondja a tiltakozó szőlőmunkásnak – azért gonosz, mert én jó vagyok? (Máté 20,15) Jónás, azért haragszol, mert Isten megkönyörült? Jónás, azért vagy felháborodva, mert Isten megengesztelődött? S ha abból indultunk ki, hogy milyen nagy csoda, igazán csodálnivaló, hogy a nagyváros megtért egy prófétai szóra, akkor már csak egy utolsó kérdés marad, de ezt zárjuk a szívünkbe, gondolkodjunk rajta és keressük rá a választ Istennél: hát akkor mi mit mondunk, ha Jónásnál nagyobb van itt? Mert Jónásnál nagyobb van itt! Ámen

Imádkozzunk! Mennyei Atyánk a mi Urunk Jézus Krisztusunk által, ami nekünk csoda, az Neked kegyelem és könyörület. Ezért a csodáért-kegyelmedért könyörgünk, áraszd ki reánk, városunkra, népünkre, az egész világra! Hogy Hozzád térjenek, Téged igazán megismerjenek, hogy elhagyják gonosz útjaikat az emberek, és szent akaratod szerint éljenek. Krisztusért, aki nagyobb Jónásnál, add, mennyei Atyánk, hogy Szentlelked indítson sokakat bűnbánatra, megtérésre, jóságod megismerésére. Magunkért is kérünk, mennyei Atyánk, minket is indíts arra, hogy új életért forduljunk Hozzád. Kérünk azokért, akik keserűségek közepette ülnek, és emberi terveik nem teljesültek, mutasd meg nekik az igaz utat, segítsd őket jó belátásra, igaz hűségre. Kérünk azokért, akik szenvednek, testi-lelki betegségekben gyötrődnek, és már-már a halált keresik, mert nem látnak enyhületet. Áraszd ki rájuk gyógyító szeretetedet, vigasztald és segítsd őket terheik hordozásában, enyhítsd bajaikon, hozd őket közénk, hogy velük együtt dicsérjünk Téged áldó jóságodért. Könyörgünk a gyászolókért, ragyogtasd fel nekik a Jónás jelét, Jézus Krisztust, akiben legyőzted a halált, és új életet készítettél. Add, hogy Igéd magvétel legyen életünkben, add, hogy életünk minden dolga arról tanúskodjon, hogy megértettük szent akaratodat, elfogadtuk könyörületedet, kegyelmességéből élünk, és gyermekeid vagyunk. Ámen